การบริหารความเสี่ยง

ของ

สหกรณ์ออมทรัพย์

โดย อนันต์ ชาตรูประชีวิน

11 ก.ค.2561

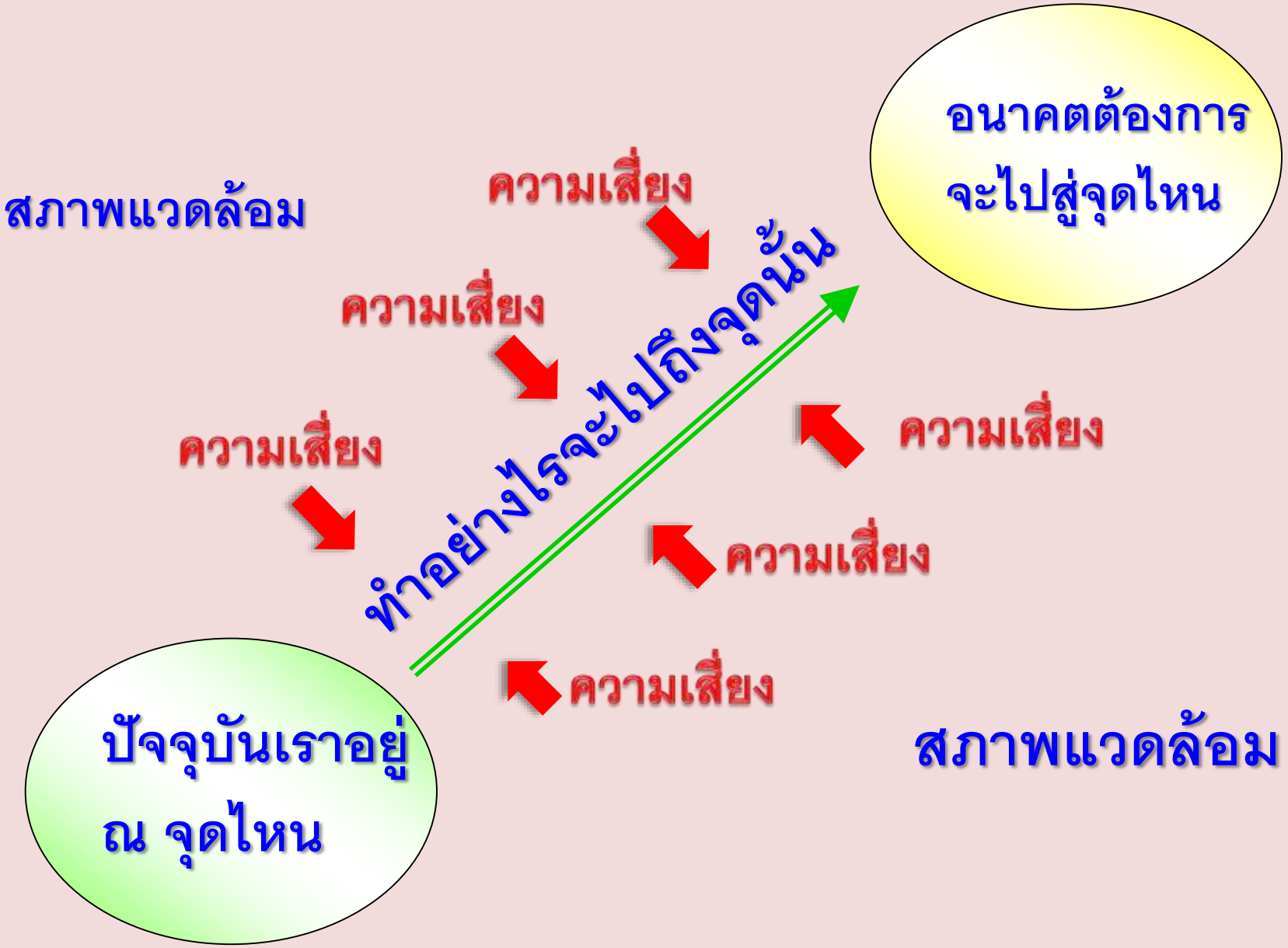
อนาคตต้องการ
จะไปสู่จุดไหน
สภาพแวดล้อม
ความเสี่ยง
ความเสี่ยง
ความเสี่ยง
ทำอย่างไรจะไปถึงจุดนั้น
ความเสี่ยง
ความเสี่ยง
ความเสี่ยง
ปัจจุบันเราอยู่
ณ จุดไหน
สภาพแวดล้อม

ความเสี่ยง (Risk)

คือ เหตุการณ์ การกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหาย หรือความล้มเหลว หรือลดโอกาส ที่จะบรรลุ ความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับองค์การ ระดับหน่วยงาน และระดับบุคคลได้

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

คือ การบริหารปัจจัย และควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการ การดำเนินงานต่าง ๆ โดยลดมูลเหตุแต่ละโอกาส ที่องค์การจะเกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์การยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์การเป็นสำคัญ

COSO คือ กรอบแนวคิดการควบคุม เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย ทั้งเรื่องของการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความถูกต้องครบถ้วนของรายงาน และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด

COSO ย่อมาจาก **Committee of Sponsoring of the Treadway Commission**
เป็นคณะทำงาน ที่ก่อตั้งขึ้น โดยคณะกรรมาธิการของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ชื่อว่า Treadway Commission ในปี 1985

จัดตั้งขึ้นเพื่อ ศึกษาและพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยง รูปแบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล และป้องกันการทุจริตของรายงานทางการเงิน

COSO ประกอบด้วย ผู้แทนจากสถาบันวิชาชีพ 5 แห่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่

- สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา: American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)
- สถาบันผู้ตรวจสอบภายในสากล: Institute of Internal Auditors (IIA)
- สถาบันผู้บริหารการเงิน: Financial Executives Institute (FEI)
- สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา: American Accounting Association (AAA)
- สถาบันนักบัญชีเพื่อการบริหาร: Institute of Management Accountants (IMA)

ค.ศ. 1985 มีการจัดตั้งคณะกรรมาธิการของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ชื่อว่า Treadway Commission โดยตั้งขึ้นเพื่อป้องกันการทุจริตของรายงานทางการเงิน

ค.ศ. 1987 Treadway Commission ได้เสนอให้ตั้งคณะทำงาน ในนามว่าCommittee of Sponsoring of the Treadway Commission หรือ COSO เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล

ค.ศ. 1992 COSO ได้เสนอรายงานกรอบการควบคุมภายใน (**Internal Control – Integrated Framework**) ประกอบด้วยองค์ประกอบของการควบคุมภายใน 5 ด้านที่สัมพันธ์กัน กรอบงานการควบคุมนี้ บางทีเรียกกันว่า *COSO 1*

ค.ศ. 2004 COSO ได้เสนอกรอบงานการประเมินความเสี่ยงระดับองค์การ(**Enterprise Risk Management- Integrated Framework**) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้านที่สัมพันธ์กัน ซึ่งพัฒนาจากกรอบงานการควบคุมภายในที่มีองค์ประกอบ5 ด้าน และองค์ประกอบเหล่านี้ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินความเพียงพอของการบริหารความเสี่ยงและการควบคุม กรอบงาน การควบคุมนี้ บางทีเรียกกันว่า *COSO 2*

ค.ศ. 2006 COSO ได้ประกาศแนวทางการควบคุมภายในด้านการจัดทำงบการเงิน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และ 20 หลักการ โดยได้ดัดแปลงกรอบงานการควบคุมภายในเดิม (COSO 1) เพื่อลดต้นทุนในการควบคุมภายในด้านการจัดทำงบการเงินตามกฎหมาย US. Sarbanes – Oxley Act (2002) สำหรับกิจการขนาดเล็ก **Internal Control over Financial Report – Guidance for Small Public Companies**แนวทางนี้นิยมเรียกกันว่า *COSO 3*

ค.ศ. 2009 *COSO 4* เป็นแนวทางด้านการกำกับติดตาม **Guidance on Monitoring of Internal Control**

ค.ศ. 2013 COSO ได้ประกาศแนวทางการควบคุมภายในด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและรายงานที่ไม่ใช่งบการเงิน ซึ่งยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ค.ศ.1992 (**Internal Control – Integrated Framework**) ที่กำหนดให้การควบคุมภายในมีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ แต่เพิ่มเติมในส่วนอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น เรียกกันว่า *COSO 2013*

COSO ERM

Enterprise Risk Management

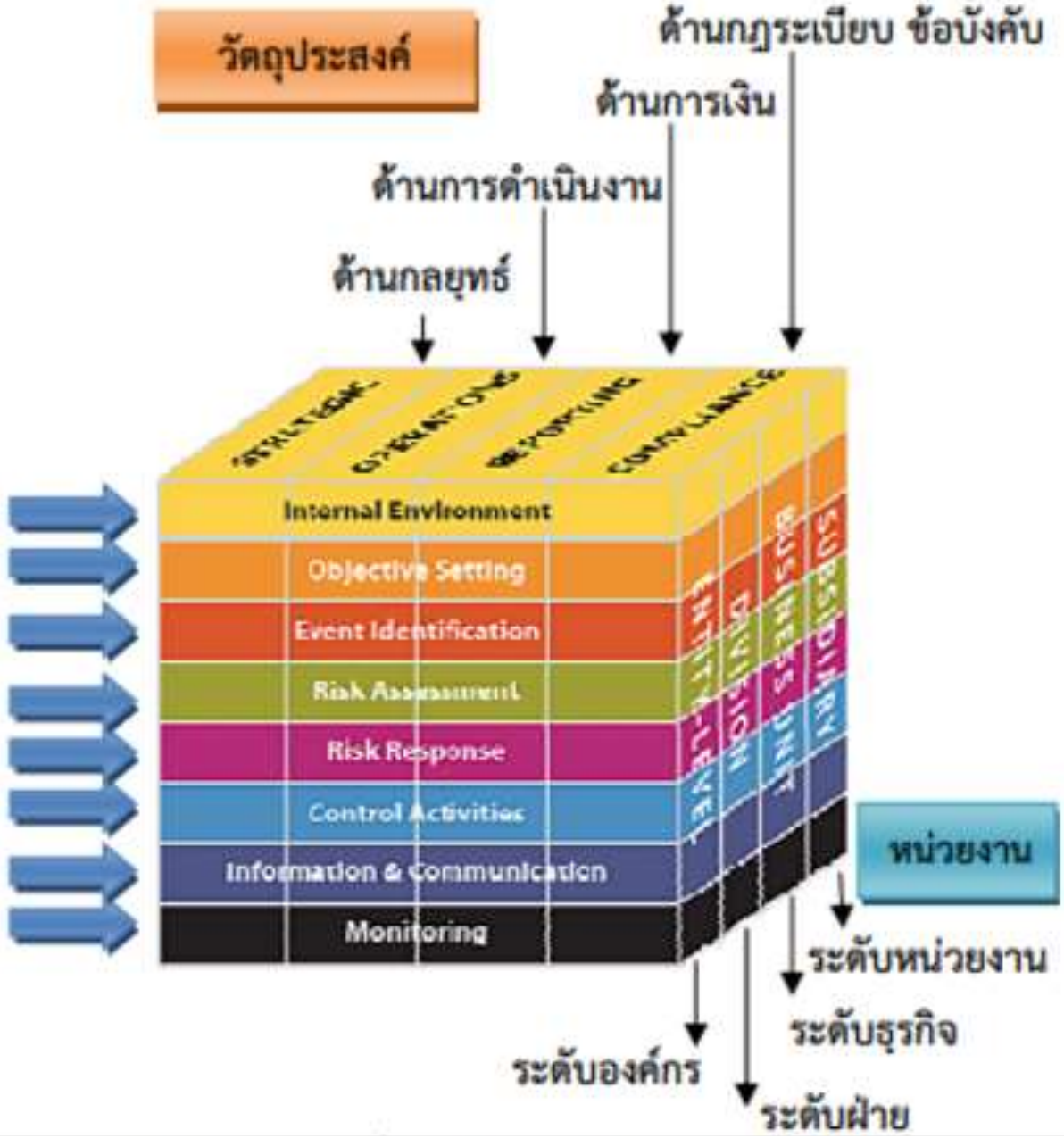

COSO:The Committee of Sponsoring Organizations of Treadway Commission

วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง

1.วัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ (Strategic Objective)

เป็นวัตถุประสงค์ระดับสูง และสัมพันธ์กับการสนับสนุนกลยุทธ์

2.วัตถุประสงค์ด้านประสิทธิภาพ (Operational Objective)

เป็นวัตถุประสงค์การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.วัตถุประสงค์ด้านการรายงานทางการเงิน(Financial Reporting Objective)

เป็นวัตถุประสงค์เพื่อความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน

4.วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance Objective)

เป็นวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

8 องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง

1. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
3. การระบุเหตุการณ์ (Event Identification)
4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
5. การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Response)
6. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
7. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)
8. การติดตามประเมินผล (Monitoring)

องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงตามแนวCOSO

8 ด้านที่มีความสัมพันธ์กัน สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) เป็นองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดทิศทางและกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น การกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยง การกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ การกำหนดโครงสร้างและหน้าที่อย่างชัดเจน การมุ่งมั่นและปฏิบัติเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร การจัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยงให้พนักงานศึกษาและนำไปใช้เป็นต้น

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) องค์กรต้องพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยง ให้มีความสอดคล้องกับ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์และความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ มีความชัดเจนและสมบูรณ์คือ ชี้ชัด(Specific) วัดได้(measurement) สอดคล้อง(align) เป็นไปได้(realistic) และมีกำหนดเวลา (timeliness)

3. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงาน ทั้งปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกองค์กรและเมื่อเกิดขึ้นแล้วส่งผลให้องค์กรไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย โดยมีการระบุถึงความเสี่ยง(เหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบให้เกิดความเสียหายต่อวัตถุประสงค์ และโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น)ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสามารถพิจารณากำหนด แนวทางและนโยบายในการจัดการกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การประเมินความเสี่ยงเป็นการวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยง เพื่อพิจารณาจัดลำดับ ความสำคัญของความเสี่ยงที่มีอยู่โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงิน

5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการดำเนินการหลังจากที่สามารถระบุความเสี่ยงและประเมินระดับของความเสี่ยงแล้ว โดยจะต้องนำความเสี่ยงไปดำเนินการเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและลดระดับความรุนแรงของผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ด้วยวิธีจัดการ (ยอมรับ แบ่ง ลด หรือหลีกเลี่ยง) ความเสี่ยงที่เหมาะสมที่สุด และคุ้มค่ากับการลงทุน

6. กิจกรรมควบคุม (Control Activities) การกำหนดกิจกรรมและการปฏิบัติต่างๆ เพื่อช่วยลดหรือควบคุมความเสี่ยง เพื่อสร้างความ มั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้อง และทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร ป้องกันและลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับ กิจกรรมควบคุมมี2องค์ประกอบคือ นโยบายและวิธีปฏิบัติ

7. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) องค์กรจะต้องมีระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้องสมบูรณ์ เพราะเป็นพื้นฐาน สำคัญที่จะนำไปพิจารณาดำเนินการบริหารความเสี่ยงต่อไป

8. การติดตามประเมินผล (Monitoring) องค์กรจะต้องมีการติดตามผลทั้งระหว่างปฏิบัติงาน และติดตามผลเป็นรายครั้ง เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานว่าเหมาะสมและสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

ตัวอย่าง : การจัดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

โอกาสเกิดความเสี่ยง	ความถี่โดยเฉลี่ย	ระดับ
สูงมาก	1 เดือนต่อครั้ง หรือมากกว่า	5
สูง	มากกว่า 1-6 เดือนต่อครั้ง แต่ไม่เกิน 5 ครั้งต่อปี	4
ปานกลาง	1 ปีต่อครั้ง	3
ต่ำ	2-3 ปีต่อครั้ง	2
ต่ำมาก	5 ปีต่อครั้ง	1

ตัวอย่าง : การจัดระดับผลกระทบทางการเงิน

ผลกระทบ	ความถี่โดยเฉลี่ย	เทียบกับกำไรสุทธิ	ระดับ
สูงมาก	มากกว่า 140.00 ล้านบาท	มากกว่า 50% ของกำไร	5
สูง	84.00 – 140.00 ล้านบาท	มากกว่า 30% ของกำไร	4
ปานกลาง	14.00 – 84.00 ล้านบาท	มากกว่า 10% ของกำไร	3
ต่ำ	0.28 – 14.00 ล้านบาท	มากกว่า 1.0% ของกำไร	2
ต่ำมาก	น้อยกว่า 0.28 ล้านบาท	มากกว่า 0.1% ของกำไร	1

ตัวอย่าง : การจัดระดับผลกระทบทางด้านชื่อเสียง

ผลกระทบ	ขอบเขตของการรับรู้					ระดับ
	สอ.	สมาชิก	สอ.อื่น	วงการสหกรณ์	มวลชน	
สูงมาก	✓	✓	✓	✓	✓	5
สูง	✓	✓	✓	✓		4
ปานกลาง	✓	✓	✓			3
ต่ำ	✓	✓				2
ต่ำมาก	✓					1

การจัดระดับความเสี่ยง (Degree of Risks)

หมายถึง การนำผลการประเมินความเสี่ยงมาประมวลเข้าด้วยกัน โดยวิธีการจัดทำข้อมูลสถานะความเสี่ยง (Risk Profile) จะเป็นการสร้างภาพแสดงค่าโอกาสในการเกิดปัจจัยความเสี่ยง (Likelihood) และค่าระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยเสี่ยงนั้น (Impacts)

ตัวอย่าง ผังจัดระดับความเสี่ยง (Risk Profile)

ผลกระทบ

สูงมาก	5	M	M	H	VH	VH
สูง	4	L	M	H	VH	VH
ปานกลาง	3	L	L	M	H	H
ต่ำ	2	VL	VL	L	M	M
ต่ำมาก	1	VL	VL	VL	L	L
		1	2	3	4	5
		ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก

โอกาสเกิด

ปัญหาการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์

○ขาดธรรมาภิบาล oการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ○ทุจริตในหลายรูปแบบ ○ขาดการกำกับดูแลที่ดี

o มีมืออาชีพด้านการบริหารการเงิน การบริหารจัดการ และบริหารความเสี่ยง ไม่เพียงพอ

○ลงทุนนอกกรอบวัตถุประสงค์และกฎหมาย o การแสวงหากำไรในทางที่เสี่ยง

○ขาดวินัยการเงิน ○ขาดสภาพคล่อง ○ กู้สั้นปล่อยยาว ○ เงินทุนจากภายนอกมากกว่าภายใน

○สมาชิกสหกรณ์หนี้สินเกินตัว ○ให้สมาชิกกู้เกินความสามารถชำระคืน ○ กู้วนซ้ำต่ำกว่า1ปี

○ สหกรณ์สร้างภาระหนี้สินภาคครัวเรือน ○ ขาดระบบการเงินที่เชื่อมโยงเกื้อหนุนกัน ฯลฯ

กิจกรรมค้นหาและจัดการความเสี่ยง

1.โปรดระบุความเสี่ยงในสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างน้อย1ความเสี่ยง

โอกาสเกิด =

ผลกระทบ =

ระดับความเสี่ยง =

2.ระบุแนวทางการบริหารจัดการ(กิจกรรมควบคุม)ความเสี่ยงดังกล่าว

การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

definition

strategic risk

ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงาน และการนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อรายได้ ทุนของสหกรณ์ หรือการดำรงอยู่ของกิจการ

ตัวอย่างปัจจัยเสี่ยงด้านกลยุทธ์

1.แผนกลยุทธ์ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

2.การจัดทำแผนงานและงบประมาณประจำปีไม่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์

3.การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนงานและงบประมาณ

4.ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินแผนกลยุทธ์

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (5 ข้อ)

	การตรวจประเมิน
1. มีกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน และถูกนำไปใช้	• แผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ • แผนงานและงบประมาณของสหกรณ์
2. มีการติดตามประเมิน ประเมินผลงาน และทบทวนแผนงานรายปีอย่างเป็นระบบ	• รายงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์
3. ก่อนออกผลิตภัณฑ์ทางการเงินหรือสวัสดิการ ได้มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน และมีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	• เอกสารโครงสร้างทางการเงิน ต้นทุน และผลตอบแทนทางการเงินของสหกรณ์ • เอกสารโครงสร้างอายุของสมาชิก
4. มีการเตรียมสร้างกรรมการทดแทนเพื่อความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจ	• แผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ • แผนงานและงบประมาณของสหกรณ์
5. มีการเตรียมสร้างผู้จัดการ รองผู้จัดการ ผู้จัดการฝ่าย หรือหัวหน้าฝ่ายทดแทน เพื่อความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจ	• แผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ • แผนพัฒนาบุคลากรของสหกรณ์

ความเสี่ยงด้านเครดิต

definition

credit risk

ความเสี่ยงที่เกิดจากลูกหนี้ที่เป็นสมาชิกหรือสหกรณ์อื่นหรือคู่สัญญาของสหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามสัญญาทำให้สหกรณ์ไม่ได้รับชำระหนี้ตามจำนวนและช่วงเวลาที่กำหนด ก่อให้เกิดหนี้ค้างชำระ หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือหนี้สูญรวมทั้งส่งผลกระทบต่อกระแสเงินส ด
รายได้ และทุนของสหกรณ์

ตัวอย่างปัจจัยเสี่ยงด้านเครดิต

1.การอนุมัติเงินกู้ไม่รอบคอบระมัดระวังและไม่โปร่งใส

2.ขาดข้อมูลที่เพียงพอในการบริหารลูกหนี้และติดตามหนี้

3.ขาดความใส่ใจจริงจังและโปร่งใสในการติดตามหนี้

4.การให้เงินกู้ไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้เป็นสำคัญ

5..สมาชิกมีภาระหนี้สินที่ต้องชำระเกินกว่ารายได้ที่มี

6.การลงทุนพิจารณาแต่ผลตอบแทนมากกว่าความเสี่ยงที่อาจไม่ได้รับชำระหนี้

2. ความเสี่ยงด้านเครดิต (10ข้อ)

	การตรวจประเมิน
1. มีการกำหนดระเบียบของคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการให้เงินกู้แก่สมาชิกและสหกรณ์อื่น และถือใช้อย่างเคร่งครัด	• ระเบียบเกี่ยวกับการให้เงินกู้แก่สมาชิกและสหกรณ์อื่นของสหกรณ์ • รายงานประชุม คกก. ดนก. ของสหกรณ์
2. สหกรณ์มีฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และนำมาใช้ในการบริหารลูกหนี้	• ฐานข้อมูลของสมาชิกสหกรณ์
3. การให้เงินกู้อยู่บนฐานของความสามารถในการชำระหนี้ โดยพิจารณาจากรายได้ประจำ	• ฐานข้อมูลของสมาชิกสหกรณ์
4. สหกรณ์กำหนดวงเงินกู้ให้ผันแปรตามอายุของการเป็นสมาชิก	• ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์
5. ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก เป็นไปตามคำแนะนำของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ทั้งเงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เงินกู้สามัญ เงินกู้พิเศษ	• ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์

2. ความเสี่ยงด้านเครดิต (10ข้อ) (ต่อ)

	การตรวจประเมิน
6. สมาชิกผู้กู้มีรายได้ประจำคงเหลือเป็นไปตามคำแนะนำของกรมส่งเสริมสหกรณ์	• ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์
7. จำนวนสมาชิกที่กู้วนซ้ำในรอบปีบัญชีปัจจุบันลดลงเมื่อเทียบกับรอบปีบัญชีที่ผ่านมา	• ฐานข้อมูลของสมาชิกสหกรณ์
8. สหกรณ์มีกลไกในการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดหักเงินให้กับสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	• รายงานการประชุมของ คกก. ดนก. สหกรณ์ ในเรื่องของการชำระหนี้ของลูกหนี้เงินกู้ในแต่ละเดือน
9. สหกรณ์มีการบริหารลูกหนี้ กับลูกหนี้ที่จัดชั้นต่ำกว่าคุณภาพลูกหนี้ระหว่างดำเนินคดี ลูกหนี้ตามคำพิพากษาอย่างมีประสิทธิภาพ	• แผนงานและงบประมาณของสหกรณ์ • รายงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์
10. การนำเงินของสหกรณ์ไปฝากและ/หรือลงทุนได้คำนึงถึงความมั่นคง และความสามารถในการชำระคืนขององค์กรนั้น	• งบแสดงฐานะทางการเงินของสหกรณ์ • รายงานการประชุม คกก. ดนก. ของสหกรณ์

ความเสี่ยงด้านตลาด

definition

market risk

ความเสี่ยงที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และราคาตราสารในตลาดเงินและตลาดทุน ที่มีผลกระทบในทางลบต่อรายได้ และทุนของสหกรณ์

ตัวอย่างปัจจัยเสี่ยงด้านตลาด

1.ผลตอบแทนการลงทุนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

2.การปรับเปลี่ยนนโยบายหรือแผนการลงทุน ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยทั้งเงินกู้ เงินฝากและผลตอบแทนการลงทุนในตลาด

3. ความเสี่ยงด้านตลาด (4 ข้อ)

	การตรวจประเมิน
1. มีการกำหนดเป้าหมายเงินปันผลในระดับที่สอดคล้องกับตลาดการเงิน	• แผนงานและงบประมาณของสหกรณ์ • รายงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์
2. มีการรายงานต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินเป็นประจำทุกเดือน	• งบแสดงฐานะทางการเงิน ของสหกรณ์ • ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของสหกรณ์
3. มีการฝากและลงทุนโดยเปรียบเทียบอันดับความน่าเชื่อถือ อัตราผลตอบแทน และอายุของตราสารของหลักทรัพย์ต่าง ๆ	• แผนงานและงบประมาณของสหกรณ์ • รายงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์
4. มีการกำหนดระเบียบขั้นตอนในการอนุมัติการฝากหรือการลงทุนที่ชัดเจนไม่ขัดต่อกฎหมาย	• ระเบียบขั้นตอนในการอนุมัติการฝากหรือการลงทุนของสหกรณ์

ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

definition

liquidity risk

ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้สินและภาระผูกพันเมื่อถึงกำหนด เนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ หรือไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอ หรือหาเงินทุนได้แต่ด้วยต้นทุนสูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินทุนของสหกรณ์

ตัวอย่างปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

1.ไม่มีการจัดทำ ติดตาม หรือประเมินสถานะการเงินและสภาพคล่องของสหกรณ์

2.ประมาณการเงินสดผิดพลาดคลาดเคลื่อนมาก

3.แผนการจัดหาทุนและแผนการบริหารทุนไม่สัมพันธ์กับสภาพคล่องของสหกรณ์

4.ไม่มีแผนจัดการสภาพคล่องในสถานการณ์ฉุกเฉิน

4. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (6 ข้อ)

การตรวจประเมิน

1. มีการจัดทำประมาณการเงินสดรับจ่าย (Cash Flow Projection) รายปี รายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน ให้คณะกรรมการดำเนินการ หรือคณะกรรมการอำนวยการแล้วแต่กรณีได้ทราบ
   - ประมาณการเงินสดรับจ่ายล่วงหน้าของสหกรณ์
   - รายงานการประชุม คกก. อนก. หรือ คกก. ดนก. แล้วแต่กรณี
2. มีแผนระดมเงินฝาก และ/หรือค่าหุ้นที่สอดคล้องกับแผนการฝากและ/หรือการลงทุนประจำปี
   - แผนงานและงบประมาณของสหกรณ์
   - รายงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์
3. สหกรณ์จัดสรรเงินกู้ให้ได้ตามแผนการให้เงินกู้ (สมาชิกหรือสหกรณ์อื่น) เป็นรายเดือน
   - แผนงานและงบประมาณของสหกรณ์
   - รายงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์

4. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (6 ข้อ) (ต่อ)

การตรวจประเมิน

4. มีการศึกษา วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลเงินฝาก/ทุนเรือนหุ้นแยกตามขนาดของเงินฝาก/ทุนเรือนหุ้น
   - แผนการบริหารจัดการสภาพคล่องของสหกรณ์
   - รายงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์

5. มีแผนในการจัดการสภาพคล่องในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือวิกฤติ
   - แผนในการจัดการสภาพคล่องในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือวิกฤต
   - รายงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์

6. มีแผนในการจัดหาสภาพคล่องเพื่อจ่ายเงินปันผลให้ได้ทันที เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้อนุมัติในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี
   - แผนการบริหารจัดการสภาพคล่องของสหกรณ์
   - รายงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์

ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

definition

operational risk

ความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กร และการขาดการควบคุมที่ดีโดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบงาน หรือเหตุการณ์ ภายนอก และส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินทุนของสหกรณ์

ตัวอย่างปัจจัยเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

1. การจัดโครงสร้างองค์กร อำนาจ หน้าที่ และคู่มือหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจน
2. ไม่มีผู้รับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยง
3. แผนบริหารความเสี่ยงไม่ได้รับการทบทวนปรับปรุงให้สอดคล้องกับกลยุทธ์
4. ไม่มีระบบรายงานข้อผิดพลาดเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน
5. ไม่นำผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในมาใช้ปรับปรุงการบริหารจัดการ
6. ไม่มีแผนรองรับความต่อเนื่องของธุรกิจ(Business Continuity Plan)

5. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (7 ข้อ)

การตรวจประเมิน

1. มีการจัดทำโครงสร้างองค์กรของฝ่ายจัดการ พร้อมระบุคุณลักษณะตำแหน่งงาน และงานที่มอบหมายอย่างครบถ้วน	• โครงสร้างองค์กรของฝ่ายจัดการ • คำบรรยายลักษณะงานของฝ่ายจัดการ
2. มีการจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงาน	• ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
3. มีการจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง แผนบริหารความเสี่ยง และปลูกฝังจิตสำนึกทุกฝ่ายจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรในการบริหารความเสี่ยง	• แผนบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ • รายงานการประชุม คกก. ที่เกี่ยวข้องของสหกรณ์

5. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (7 ข้อ) (ต่อ)

	การตรวจประเมิน
4. มีการจัดทำข้อมูลความเสียหาย (Incidents report) ที่รวบรวมขึ้นจากที่เกิดขึ้นจริง และรายงานให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พิจารณาทุกเดือน	• รายงานข้อมูลความเสียหายของสหกรณ์ • รายงานการประชุม คกก. ดนก. ของสหกรณ์
5. มีการนำกิจกรรมควบคุมภายในมาปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือผังกระบวนการทำงาน รวมทั้งคู่มือการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ๆ	• รายงานการประชุมของ คกก. ที่มีระเบียบวาระเกี่ยวกับการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผังกระบวนการทำงาน หรือคู่มือการปฏิบัติงาน
6. ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (กตส.) ถูกนำมาแจ้งให้คณะกรรมการดำเนินสหกรณ์ได้พิจารณาอย่างจริงจัง	• ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (กตส.) • รายงานการประชุมของ คกก. ที่เกี่ยวข้อง
7. มีการจัดทำแผนสำรองระบบข้อมูล และระบบงานข้อมูลสำรอง เพื่อความปลอดภัย รองรับกรณีระบบงานขัดข้อง และแผนรองรับการดำเนินงานธุรกิจต่อเนื่อง	• แผนสำรองระบบข้อมูลของสหกรณ์ • ระบบงานข้อมูลสำรองเพื่อความปลอดภัย รองรับกรณีระบบงานขัดข้องของสหกรณ์ • แผนรองรับการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์

ฝึกปฏิบัติ
ตามแนวทาง
การประเมินการบริหารจัดการความเสี่ยง
ของสหกรณ์ออมทรัพย์

(จำนวน32ข้อ)

การกำกับความเสี่ยง

ตามแนวทางการปฏิรูประบบการบริหารจัดการ และการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์

ของนายทะเบียนสหกรณ์

แนวทางการปฏิรูประบบการบริหารจัดการและกำกับดูแลกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

เหตุผล

1. สหกรณ์เป็นตัวกลางทางการเงินที่มีความสำคัญมากเป็นอันดับ 3 ในระบบสถาบันการเงินรองจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ มีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้นประมาณ 2.55 ล้านล้านบาท และมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วใน 5 ปีที่ผ่านมา

2. การเติบโตกระจุกตัวอยู่ที่สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ซึ่งมีบทบาทในการระดมเงินออมของประชาชนเป็นหลัก โดยมีสินทรัพย์รวมกันคิดเป็นร้อยละ 87 ของสินทรัพย์สหกรณ์ทั้งระบบ

3. การประกอบกิจการทางการเงินของสหกรณ์มีความเสี่ยงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อแสวงหาผลตอบแทนมากขึ้น และมีการกู้ยืมระยะสั้นจากภายนอกเพื่อนำมาปล่อยกู้ระยะยาวให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น

4. สหกรณ์มีการเชื่อมโยงระหว่างกันสูง หากสหกรณ์ขนาดใหญ่แห่งใดแห่งหนึ่งประสบปัญหา จะส่งผลกระทบต่อสหกรณ์อื่น ๆ และอาจกระทบต่อความเชื่อมั่นในระบบสถาบันการเงินได้

แนวทางการปฏิรูประบบการบริหารจัดการและกำกับดูแลกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

มติคณะรัฐมนตรี
7 มีนาคม 2560

- เห็นชอบแนวทางปฏิรูปฯ
- มอบหมายให้ กษ.พิจารณาดำเนินการ
- ทั้งนี้ ให้ กค. กษ. และ ธปท. เร่งพิจารณาแผนดำเนินงานที่คำนึงถึงการให้โอกาสสหกรณ์ฯ ในการปรับตัวในช่วงการเปลี่ยนผ่านไปสู่การปฏิรูประบบการบริหารจัดการและกำกับดูแลกิจการสหกรณ์ฯ **รวมทั้งจัดฝึกอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่สหกรณ์ฯ**

แนวทางการปฏิรูประบบการบริหารจัดการและกำกับดูแล
สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

สาระสำคัญ

- เสนอการกำกับตามหลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมความเสี่ยง 4 ด้าน
  - (1) ด้านธรรมา
  - (2) ด้านเครดิต
  - (3) ด้านสภาพค
  - (4) ด้านปฏิบัติก
- แนวทางเดียวกับการกำกับดูแลสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
- แบ่งสหกรณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ตามขนาดของสินทรัพย์
  - 1) ขนาดใหญ่ : สินทรัพย์ > 5,000 ล้
  - 2) ขนาดเล็ก : สินทรัพย์ < 5,000 ล้

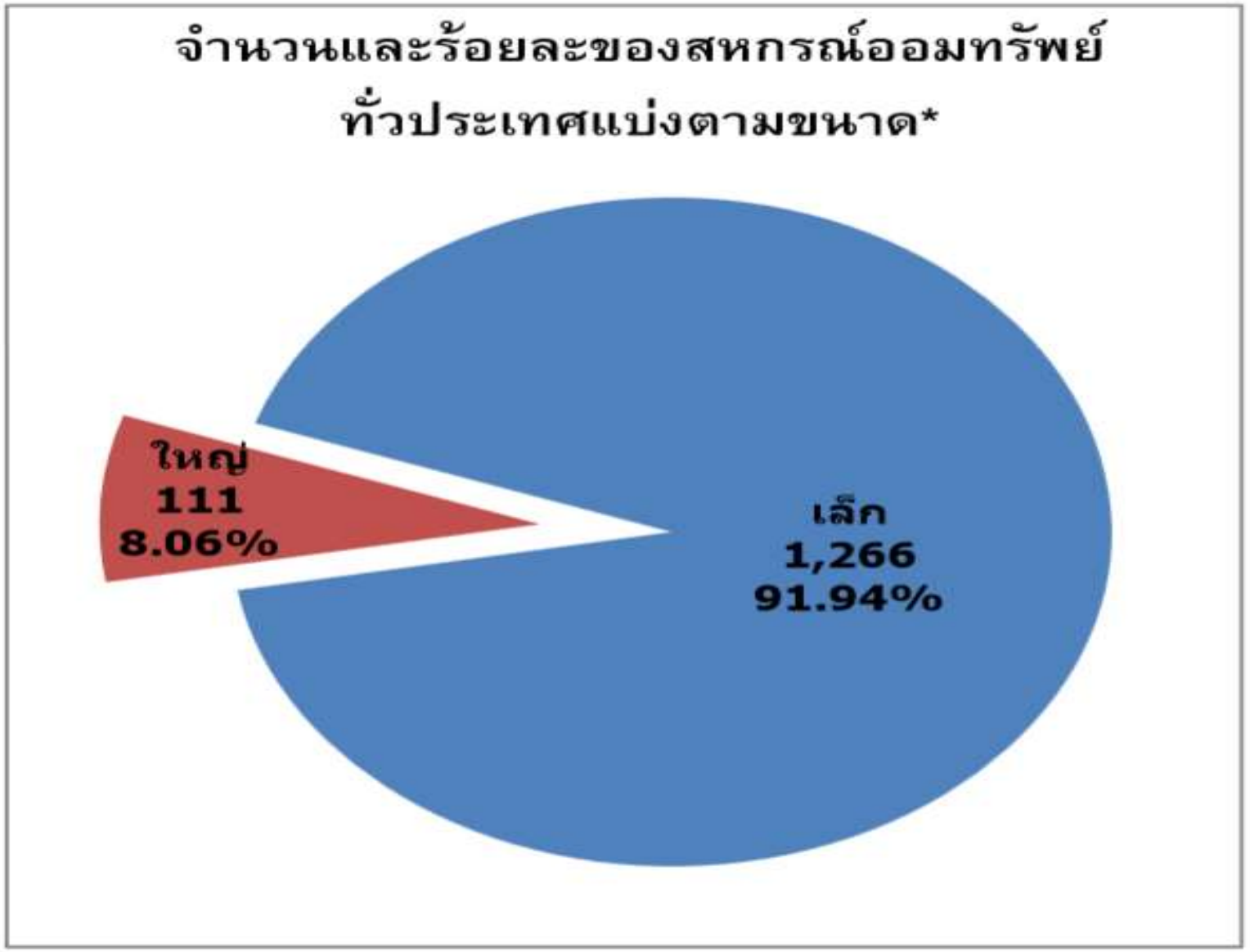
จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์
ทั่วประเทศแบ่งตามขนาด*
ใหญ่
111
8.06%
เล็ก
1,266
91.94%

เกณฑ์กำกับดูแลในระยะที่ 1

1. ด้านธรรมาภิบาล (ข้อ 1.1 – 1.9)

1.1) การให้ผลตอบแทนแก่สมาชิก

1.2) คุณสมบัติสมาชิกสมทบ

1.3) การเปิดเผยข้อมูลต่อที่ประชุมใหญ่

1.4) การจัดทำงบการเงินและเปิดเผยรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

1.5) การรู้จักสมาชิกและการตรวจสอบ เพื่อทราบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมาชิก

1.6) การเปิดบัญชีเพื่อรับฝากเงินหรือการรับเงินจากสมาชิก

1.7) คณะกรรมการดำเนินการ

1.8) คณะอนุกรรมการตรวจสอบ

1.9) กำหนดอำนาจหน้าที่ และคุณสมบัติของกรรมการดำเนินการและผู้จัดการสหกรณ์ และกำหนดวาระกรรมการ

เกณฑ์กำกับดูแลในระยะที่ 1 (ต่อ)

2. ด้านเครดิต

2.1 อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อหุ้นบวกทุนสำรอง ไม่เกินกว่า 1.5 เท่า
2.2 หลักเกณฑ์การลงทุนของสหกรณ์
2.3 การกำกับดูแลลูกหนี้รายใหญ่
2.4 การให้เงินกู้แก่สมาชิกสมทบ
2.5 การเป็นสมาชิกเครดิตบูโร

3. ด้านสภาพคล่อง

3.1 การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
3.2 การรายงานข้อมูลการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
3.3 กำหนดนโยบายและแผนงานบริหารความเสี่ยงสภาพคล่อง

4. ด้านปฏิบัติการ

4.1 การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ
4.2 หน่วยงานตรวจสอบภายใน

เกณฑ์กำกับดูแลในระยะที่ 2

1. เกณฑ์กำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล

1.1 การจัดทำงบการเงินจัดทำงบการการเงินตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนด

2. เกณฑ์กำกับดูแลด้านเครดิต

2.1 การจัดชั้นสินเชื่อและการกันสำรอง

2.2 การต่ออายุหนี้และปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากของสหกรณ์

oให้สหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากทุกประเภทได้ไม่เกินร้อยละ4.50ต่อปี

oเมื่อสหกรณ์กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงิน ให้ถือว่าได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์แล้ว

oเมื่อสหกรณ์เปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากให้แจ้งนายทะเบียนสหกรณ์ทราบ

oระเบียบเดิมที่อัตราด/บเงินรับฝากที่ขัดหรือแย้งให้ยกเลิกและใช้ประกาศนี้แทน

(ประกาศเมื่อวันที่1มิ.ย.60 มีผลบังคับใช้หลังประกาศ60วัน)

หลักการและเหตุผล :

- เพื่อกำกับความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาล 1.1
- เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ
- (โดยใช้อัตราด/บเงินรับฝากประจำ12เดือนของ5ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มาเฉลี่ยอยู่ที่ **1.5% +3% =4.50%** และจะมีการทบทวนอย่างน้อยปีละ1ครั้ง)
- เพื่อให้สหกรณ์มีต้นทุนทางการเงินที่เหมาะสม
- เพื่อลดแรงกดดันในการแสวงหาผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงและเสี่ยง

ผลกระทบต่อสอ. :

- ช่วยลดต้นทุนเงินทุน
- ลดภาวะ การแข่งขันทั้งนอกและในระบบสหกรณ์
- ลดความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านสภาพคล่อง และความเสี่ยงเชิงระบบ

ระเบียบ นทส.ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกสมทบ พศ.2561

คุณสมบัติสมาชิกสมทบ ของสหกรณ์ออมทรัพย์

- ต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ และมีสัญชาติไทย
- เป็นบิดา มารดา สามี ภรรยา หรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะของสมาชิก
- บุคคลในองค์กรหรือหน่วยงานที่ขาดคุณสมบัติเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ

คุณสมบัติ วิธีรับสมัคร การขาดจากสมาชิก สิทธิหน้าที่ ให้กำหนดในข้อบังคับที่ นทส.รับจดทะเบียน

หากสหกรณ์ไม่กำหนดสิทธิที่สมาชิกสมทบพึงได้รับไว้ในข้อบังคับ ให้ถือว่าสมาชิกสมทบไม่สามารถรับสิทธิใดๆจากสหกรณ์

สิทธิของสมาชิกสมทบต้องไม่เกินหลักเกณฑ์ดังนี้

1.- ถือหุ้นอย่างน้อย1หุ้นและไม่เกิน1ใน5ของหุ้นทั้งหมด และให้ได้รับเงินปันผลในอัตราเดียวกับสมาชิก

2.- มีสิทธิได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจในอัตราเดียวกับสมาชิก

3.- สามารถกำหนดให้มีสิทธิฝากเงินได้ทั้งออมทรัพย์และประจำ

4.- สามารถกำหนดให้มีสิทธิกู้เงินได้แต่ต้องไม่เกินหุ้นรวมกับเงินฝากของสมาชิกรายนั้น ๆ

สมาชิกรายใดขาดจากสมาชิกภาพ สมาชิกสมทบของสมาชิกรายนั้นต้องขาดจากสมาชิกภาพด้วย

ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่26 มกราคม 2561

- ให้สหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในคราวการประชุมใหญ่ที่จะมีขึ้นในครั้งแรก
- หากกำหนดการประชุมใหญ่ไว้ก่อนแล้วแต่ไม่เกิน30วัน ให้สหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในการประชุมใหญ่ครั้งถัดไปได้

@nan

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคุณสมบัติ และสิทธิ์ของสมาชิกสมทบ

เกี่ยวกับคุณสมบัติ

- สหกรณ์ต้องหยุดรับสมาชิกสมทบ ที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ นทส. เข้ามาเป็นสมาชิกสมทบใหม่
- สมาชิกสมทบเดิมที่มีคุณสมบัติขัดหรือแย้งกับระเบียบ นทส. จะพ้นจากสมาชิกภาพ เมื่อสหกรณ์นั้น ได้ทำการแก้ไขข้อบังคับในที่ประชุมใหญ่แล้ว

เกี่ยวกับสิทธิ

- สหกรณ์ต้องระงับการให้สิทธิแก่สมาชิกสมทบที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ นทส.แต่ไม่กระทบถึงสิทธิที่ได้รับอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ

เช่นกรณีการกู้ยืมเงิน หากกู้ยืมเงินเกินไปกว่าอัตราที่ นทส.กำหนดไว้แล้ว (คือต้องไม่เกินมูลค่าหุ้นรวมกับเงินฝากของสมาชิกสมทบรายนั้น) เมื่อครบกำหนดตามสัญญาเงินกู้ หรือหากมีการกู้ครั้งใหม่ ก็ให้ได้รับเพียงเท่าที่ระเบียบ นทส.กำหนดเท่านั้น

คำสั่ง นทส.ที่15/2560 วันที่ 7ส.ค.2560

ให้สหกรณ์ออมทรัพย์ และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่จัดส่งรายงานข้อมูลทางการเงิน เพื่อติดตามคุณภาพและสถานะตามแบบที่กำหนด (ให้รายงานครั้งแรก30ต.ค.60)

1. แบบรายงานรายละเอียดการลงทุนในหลักทรัพย์
2. แบบรายงานลูกหนี้เงินให้กู้ยืม
3. แบบรายงานลูกหนี้เงินให้กู้ยืมรายใหญ่20รายแรก
4. แบบรายงานเงินให้กู้ยืม
5. แบบรายงานเจ้าหนี้เงินให้กู้ยืมรายใหญ่50รายแรก
6. แบบรายงานผู้ฝากเงินรายใหญ่50รายแรก
7. แบบรายงานสถานะสภาพคล่องสุทธิ
8. แบบรายงานการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

คำสั่งนทส.ที่16/2560 วันที่ 17ส.ค.2560

ขยายเวลาจัดส่งข้อมูลครั้งแรกเป็นภายใน30ต.ค.60

คำสั่งนทส.ที่17/2560 วันที่ 20ต.ค.2560

ยกเว้นการจัดส่งรายงานข้อมูลทางการเงินตามแบบรายงานที่3และ6 เพื่อรอผลการหารือ สนง.คณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าจะเปิดเผยข้อมูลลูกค้าได้หรือไม่

กำกับความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาล 1.3/1.4

ที่ นร ๐๑๐๘/๑๗๖

คณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตาม
กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอหารือแนวทางการปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๑๕/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๒๒๓๔ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมส่งเสริมสหกรณ์ขอหารือ กรณีอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะนายทะเบียนสหกรณ์อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกคำสั่งให้สหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์ที่มีสินทรัพย์ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป จัดส่งรายงานข้อมูลทางการเงินเพื่อติดตามคุณภาพและสถานะสินทรัพย์/หนี้สินของสหกรณ์ ตามแบบที่กำหนดจำนวน ๘ แบบ แต่สหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์แจ้งว่า การปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่กำหนดให้จัดส่งแบบรายงานลูกหนี้เงินให้กู้ยืมรายใหญ่และแบบรายงานผู้ฝากเงินรายใหญ่ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิก ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากสมาชิก หากสหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์นำข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจัดส่งให้นายทะเบียนสหกรณ์จะเป็นการละเมิดต่อ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอหารือว่า กรณีนายทะเบียนสหกรณ์ได้ออกคำสั่งซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้สหกรณ์จัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแบบรายงานข้อมูลทางการเงินของลูกหนี้เงินให้กู้ยืมรายใหญ่และผู้ฝากเงินรายใหญ่ โดยให้สหกรณ์เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชื่อเลขประจำตัวประชาชนของลูกค้าหรือสมาชิกให้แก่นายทะเบียนสหกรณ์โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากลูกค้าหรือสมาชิก จะสามารถทำได้ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วยหรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการโดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นั้นใช้บังคับกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานที่มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐตามคำนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเคยมีคำวินิจฉัยว่าสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นหน่วยงานเอกชนที่จัดตั้งขึ้นและได้จดทะเบียนตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์จึงไม่สามารถอ้างบทบัญญัติตามนัยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาเป็นเหตุในการปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามข้อหารือแก่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้

แต่อย่างไรดี กรณีตามข้อหารือเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล แม้ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นมาตรฐานกลางก็ตาม แต่หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็สามารถนำไปเทียบเคียงได้กับเรื่องที่มีลักษณะเดียวกัน โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์อาจศึกษาเทียบเคียงกับเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีการดำเนินการในลักษณะใกล้เคียงกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเธียรชัย ณ นคร)
ประธานอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

การใช้อำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ตามพรบ.สหกรณ์พ.ศ.2542 ม.46(8)
เห็นชอบให้สหกรณ์ถือใช้ระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

o สอ.และสค.ที่มีสินทรัพย์มากกว่า5,000ล้านบาท จะให้เงินกู้แก่สหกรณ์ใด ต้องไม่เกินร้อยละ10ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์ผู้ให้กู้

o เมื่อรวมหนี้ทุกรายของสหกรณ์ผู้ขอกู้แล้ว
จะต้องไม่เกินวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกันประจำปีของสหกรณ์ผู้ขอกู้

oสหกรณ์ใดถือใช้ระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินตามร่าง
ให้ถือว่าได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์แล้ว
และให้ส่งสำเนาให้นายทะเบียนทราบ

oระเบียบฯที่ยังไม่ได้กำหนดข้อความให้เป็นไปตามร่างระเบียบฉบับใหม่
ให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ถือใช้ระเบียบตามร่างใหม่
ภายใน120วันนับแต่วันที่ออกหนังสือ(เมื่อ1มิ.ย.60)

สหกรณ์ใดไม่ดำเนินการ
ให้สกจ.ใช้อำนาจนายทะเบียนฯออกคำสั่งเพิกถอนการให้ความเห็นชอบระเบียบ

การให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

หลักการและเหตุผล :

- เพื่อกำกับความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการกำกับดูแลลูกหนี้รายใหญ่(2.3)

สอ.สินทรัพย์ > 5พันล้านบาท

สหกรณ์ใด ๆ

≤10% ของหุ้นและทุนสำรอง ➡ ให้กู้และฝาก ➡ ≤วงเงินกู้ยืม ที่นายทะเบียนเห็นชอบ

ชำระคืน 60เดือน

ผลกระทบต่อสอ. :

- ช่วยลดและกระจายความเสี่ยงด้านเครดิต
- ต้องปรับงวดชำระคืนเงินกู้
- ต้องเรียนรู้การลงทุนในตราสารหนี้ตราสารทุนภายใต้กรอบกฎหมายสหกรณ์
- รายได้อาจลดลง

การใช้อำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ตามพรบ.สหกรณ์ม.46(5)
เห็นชอบให้สหกรณ์ถือใช้ระเบียบว่าด้วยการรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น

oสหกรณ์จะรับฝากเงินจาก สอ.หรือ สค.ที่มีสินทรัพย์มากกว่า5,000ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินกู้จากสหกรณ์ผู้ฝากเงินนั้น(ถ้ามี) ต้องไม่เกินร้อยละสิบของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรองของสหกรณ์ผู้ฝากเงิน

oสหกรณ์ใดถือใช้ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นตามร่าง ให้ถือว่าได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์แล้ว และให้ส่งสำเนาให้นายทะเบียนทราบ

oระเบียบที่ยังไม่ได้กำหนดข้อความให้เป็นไปตามร่างระเบียบฉบับใหม่ ให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ถือใช้ระเบียบตามร่างใหม่ ภายใน120วันนับแต่วันที่ออกหนังสือ(เมื่อ1มิ.ย.60)

สหกรณ์ใดไม่ดำเนินการ ให้สกจ.ใช้อำนาจนายทะเบียนฯออกคำสั่งเพิกถอนการให้ความเห็นชอบระเบียบ

การรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น

หลักการและเหตุผล :

- การฝากเงินสหกรณ์อื่นเข้าลักษณะเป็นเจ้าหนี้เช่นเดียวกับการให้กู้
- เพื่อกำกับความเสี่ยงด้านเครดิตในการกำกับดูแลลูกหนี้รายใหญ่(2.3)

สอ.สินทรัพย์ >5พันล้านบาท

สหกรณ์ใดๆ

≤10% ของหุ้นและทุนสำรอง ฝากและให้กู้ ≤วงเงินกู้ยืม ที่นายทะเบียนเห็นชอบ

ผลกระทบต่อสอ. :

- ช่วยลดและกระจายความเสี่ยงด้านเครดิต(2.3)
- ต้องเรียนรู้การลงทุนในตราสารหนี้ตราสารทุนภายใต้กรอบกฎหมายสหกรณ์
- รายได้อาจลดลง

หนังสือนายทะเบียนสหกรณ์ที่กษ.1115/11083 วันที่20ต.ค.60

ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติตามเกณฑ์กำกับดูแลกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์

กรณีชุมนุมสหกรณ์รับฝากเงินหรือให้กู้ยืมแก่สหกรณ์สมาชิกไม่ถือเป็นการรับฝากเงินหรือให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่นตามเกณฑ์กำกับดูแลฯ เนื่องจากเป็นการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์สมาชิก

การบริหารการกู้ยืมหรือการค้ำประกันให้จำกัดอยู่ภายในวงเงินที่ นทส.เห็นชอบ

1 ประกาศ นทส. เรื่อง คำนิยามวงเงินการกู้ยืมฯ ลงวันที่ 30 เมษายน 2561

จำนวนเงินที่สหกรณ์ได้ก่อหนี้ภาระผูกพันแล้ว ประกอบด้วย

- จำนวนเงินที่เบิกจากวงเงินเบิกเกินบัญชี หรือเงินกู้ยืมอื่นใดในลักษณะเดียวกัน
- จำนวนเงินกู้คงเหลือเฉพาะส่วนที่ได้รับเงินกู้แล้วของสัญญาเงินกู้ที่ระบุการจ่ายเงินกู้หลายงวด
- จำนวนเงินกู้คงเหลือของทุกสัญญาที่ระบุเงื่อนไขให้สหกรณ์รับเงินกู้เพียงงวดเดียวหรือครั้งเดียว
- จำนวนเงินที่ระบุในตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อการค้ำประกันการกู้ยืมหรือการค้ำประกันอื่น ซึ่งสหกรณ์เป็นผู้ออกและยังไม่ได้ชำระเงินตามที่ระบุในตั๋วสัญญาใช้เงิน
- จำนวนเงินที่รับฝากจากสหกรณ์อื่น แต่ทั้งนี้ ไม่นับรวมจำนวนเงินที่ชุมนุมสหกรณ์รับฝากจากสหกรณ์สมาชิก
- จำนวนเงินที่สหกรณ์ต้องรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกัน

เปรียบเทียบคำนิยามวงเงินการกู้ยืมหรือการค้ำประกันของสหกรณ์
กรณี นทส. ให้ความเห็นชอบวงเงินการกู้ยืม 1,000 ล้านบาท

การกู้ยืมหรือการค้ำประกันของสหกรณ์ (ล้านบาท)	เดิม	ใหม่
1. จำนวนเงินที่เบิก/วงเงินเบิกเกินบัญชี (200/400)	400	200
2. จำนวนเงินกู้คงเหลือ/วงเงินสัญญาเงินกู้ที่จ่ายเงินกู้หลายงวด (50/250)	250	50
3. จำนวนเงินกู้คงเหลือของสัญญาเงินกู้งวดเดียว (200)	200	200
4. ตั๋วสัญญาใช้เงินที่สหกรณ์เป็นผู้ออกและยังไม่ได้ชำระเงิน (150)	150	150
5. จำนวนเงินที่รับฝากจากสหกรณ์อื่น (90)	-	90
6. จำนวนเงินที่สหกรณ์ค้ำประกันเงินกู้สมาชิก (10)	-	10
วงเงินและจำนวนเงินที่สหกรณ์ได้ก่อหนี้ภาระผูกพันแล้ว	1,000	700
วงเงินการกู้ยืมฯ คงเหลือ	-	300

ห้ามมิให้Boardของสหกรณ์นำงบการเงิน
ที่มีข้อบกพร่อง ไม่เป็นไปตามระเบียบ
คำสั่งนทส.เกี่ยวกับการเงินการบัญชี

ไปใช้ในการจัดสรรกำไรสุทธิ

หากฝ่าฝืน
Boardต้องร่วมรับผิดชอบ
ต่อความเสียหายที่เกิด
ขึ้นกับสหกรณ์

@nan

แนวทางปฏิบัติทางบัญชีกรณีมีการทำธุรกรรมระหว่างสหกรณ์

สหกรณ์ต้องตรวจสอบสถานะทางการเงินของสหกรณ์อื่นก่อนที่จะลงทุน
และมีการติดตามเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะก่อนวันสิ้นปีทางบัญชี

หากสถานการณ์บ่งชี้ว่าสหกรณ์ไม่สามารถถอนคืนเงิน หรือไม่สามารถเรียกเก็บหนี้ได้

- ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวนหลังหักหลักประกันที่ประเมินโดยราชการ
- ให้เปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้เพียงพอ
- ให้รับรู้ผลขาดทุนจากการตีราคามูลค่าหุ้นของสหกรณ์ลดลง

@nan

สหกรณ์ต้องตั้งค่าเผื่อการด้อยคุณภาพของสินทรัพย์ให้เพียงพอ ตามระเบียบนทส.ว่าด้วยการบัญชีพ.ศ.2560

WARNING!

กรณีมีข้อบ่งชี้ว่า สอ.ลูกหนี้มีความเสี่ยงหรือความเสียหายทางการเงิน

- ฐานะทางการเงินปรากฏว่ามีส่วนขาดแห่งทุน
- ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินแบบมีเงื่อนไข
- ถูกนายทะเบียนฯสั่งเลิก หรืออยู่ระหว่างชำระบัญชี
- ไม่สามารถจ่ายคืนเงินฝาก/เงินลงทุนคืนตามที่ร้องขอ
- ไม่สามารถชำระเงินงวดได้ตามกำหนดเวลา

ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวนหลังหักหลักประกัน (ที่ประเมินราคาโดยราชการ)

@nan

เกณฑ์การกำกับความเสี่ยง
ของสหกรณ์ออมทรัพย์

ที่อยู่ระหว่างการพิจารณา

ร่างกฎกระทรวง กำหนดอัตราการจ่ายเงินปันผลตามหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

ให้จ่ายได้ไม่เกินอัตราร้อยละ10ต่อปี
แต่เมื่อรวมเงินปันผลที่จ่ายทั้งหมดแล้วต้อง
ไม่เกินร้อยละ80
ของกำไรสุทธิที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรอง
และค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

จากการประชุมร่วมระหว่าง สศค. ธปท.และกสส. (18 ต.ค.60)

ได้แนวทางกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์เพิ่มเติมดังนี้

1.กำหนดอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน

ไม่เกิน1.5เท่า

โดยหนี้สินให้นับเฉพาะหนี้เงินกู้ของสหกรณ์รวมกับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น

ไม่นับรวมเงินฝากจากสมาชิก

กำกับความเสี่ยงด้านเครดิต 2.1

2.จำกัดสัดส่วนการลงทุนของสหกรณ์ตามม.62(7)

ไม่เกินร้อยละ20

ของทุนเรือนหุ้นรวมกับทุนสำรอง

กำกับความเสี่ยงด้านเครดิต 2.2

3.การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

เพิ่มขึ้นจากเกณฑ์เดิม ร้อยละ 1 ของเงินรับฝาก

เป็น ปีที่1 ดำรงสินทรัพย์ ร้อยละ 1 ของเงินรับฝากและเงินกู้

ปีที่2 ดำรงสินทรัพย์ ร้อยละ 2 ของเงินรับฝากและเงินกู้

ปีที่3 ดำรงสินทรัพย์ ร้อยละ 4 ของเงินรับฝากและเงินกู้

ปีที่4 ดำรงสินทรัพย์ ร้อยละ 6 ของเงินรับฝากและเงินกู้

ประกอบด้วย

เงินสด เงินฝากธนาคาร เงินฝากในชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ พันธบัตรธนาคารพาณิชย์ พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย และตราสารของรัฐวิสาหกิจ

4.การตั้งสำรองหนี้ (อยู่ระหว่างการศึกษาข้อมูลการกู้วนซ้ำ)

สัญญาเงินกู้ที่กู้วนซ้ำน้อยกว่า1ปี ต้องกันสำรองหนี้เต็มจำนวน100%

จบการนำเสนอ

ขอบคุณครับ

โดย อนันต์ ชาตรูประชีวิน

โทรศัพท์ 08 1942 3282